לא כיפר קמי שמיא מי לא [א]תנן [ב]והנותר [ג]בשמן אשר על כף (א) וגו' לכפר [א] עליו לפני ה' [ד]אם נתן כיפר ואם לא נתן לא כיפר דברי ר"ע ר' יוחנן [בן נורי] אומר שירי מצוה הן בין ניתן בין שלא ניתן כיפר ומעלין עליו כאילו לא כיפר מאי כאילו לא כיפר אילימא דמבעי (ב) לאיתויי קרבן אחרינא האמרת בין ניתן בין לא ניתן כיפר אלא כיפר גברא לא כיפר קמי שמיא הכא נמי כיפר כו' התם נמי כיפר מתן בהונות לא כיפר מתנות הראש ת"ש ר' שמעון אומר [ה]כבשי עצרת למה הן באין כבשי עצרת שלמים נינהו אלא שעירי עצרת למה הן באין על טומאת מקדש וקדשיו נזרק דמו של ראשון [ו]שני למה קרב על טומאה שאורעה בין זה לזה אמור מעתה ראויין היו ישראל להקריב קרבנותיהן בכל עת ובכל שעה אלא שחיסך הכתוב והא הכא דעשה דלאחר הפרשה (ג) וקא מכפרא אי דאפרשינהו בבת אחת הכי נמי הכא במאי עסקינן דאפרשינהו בזה אחר זה וליקו ולימא ליה לקרא דכי כתיבא בזה אחר זה כתיבא אמר רב פפא [ב] קרבנות צבור קאמרת [ז]שאני קרבנות צבור [ח]דלב בית דין מתנה עליהן כדרב יהודה אמר שמואל [ט]דאמר רב יהודה אמר שמואל קרבנות צבור [י]סכין מושכתן למה שהן אמר ליה רב יוסף בריה דרב שמואל [ג] לרב פפא [כ]ומי אית ליה לרבי שמעון לב בית דין מתנה עליהן [ל]והאמר רב אידי בר אבין אמר רב עמרם אמר רבי יצחק [מ]אמר רבי יוחנן תמידין שלא הוצרכו לצבור

לא כיפר קמי שמיא. לנחת רוח לקונו דלא עבד מצוה מן המובחר: **אם נתן.** שיריים על ראש מצורע כיפר כו' דכפרה אמתנות הראש כתיבא: **שירי מצוה הן.** דכתיב והנותר הלכך הוי כשפיכת שירי הדם דחטאת דלא מעכבי כדלקמן (דף נב.): **לא כיפר מתנות הראש.** ויביא לוג אחר ויתן מתנות הראש. ולר' עקיבא צריך שיתחיל בבהונות: **כבשי עצרת שלמים נינהו.** והיכי תנא סיפא דמילתיה על טומאת מקדש וקדשיו והלא חובה ללחם הן באין להתיר את החדש במקדש למנחות ולבכורים: **שעירי עצרת.** גבי עצרת כתיבי שני שעירים חד בתורת כהנים ועשיתם שעיר עזים אחד לחטאת וחד בחומש הפקודים למוספין וקיימא לן במסכת שבועות (דף ו.) שעירי הרגלים באין על טומאת מקדש וקדשיו שאין בה ידיעה לא בתחילה ולא בסוף: **שני למה קרב.** והלא ראשון כיפר לטומאה שלפניו: **בין זה לזה.** קס"ד בין הקרבתו של זה להקרבתו של זה: [**ראויים היו ישראל כו'.** דכל שעה] בספק חוטאין קיימי: **אלא שחיסך הכתוב.** חסך מעונותיהם ולא דקדק אחריהם לפי שחס על ממונם וחבירו במסכת מנחות (דף עו:) מפני החיסכון ומפרש מאי מפני החיסכון התורה חסה על ממונם של ישראל: **והא הכא.** דטומאה שאירעה בין זה לזה עשה דלאחר הפרשה הוא שהרי מאתמול הופרשו וקתני דשני מכפר. טומאת מקדש וקדשיו עשה נמי הוא דכתיב וישלחו מן המחנה וגו' (במדבר ה): **אי דאפרשינהו בבת אחת הכי נמי.** דלא מכפר שני אמידי ואין צריך לבא: **הכא במאי עסקינן.** דהוצרך שני לבא דאפרשינן בזה אחר זה והאי שאירעה בין זה לזה דקתני שאירעה אתמול בין הפרשתו של זה להפרשתו של זה ולעולם אעשה דלאחר הפרשה לא מכפר: **וליקום ולימא ליה כו'.** בתמיה אפשר שלא בא הכתוב אלא לכך והלא בכל שנה הצריכו שנים: **לב בית דין.** (העם) העוסקין בצרכי צבור מתנה עליהן שאפי' יפרישו הכהנים בבת אחת לא תהא הפרשת האחרון הפרשה עד סמוך להקרבתו כדי שיהא ראוי שני זה לבא על טומאה שאירעה בינתיים: **קרבנות צבור סכין.** השוחטן מושכתן למה שהן ראויים ועומדין ואפילו לא ידע השוחט מה הן (או) כגון תמידין שלא הוצרכו לצבור שניקחו מתרומה ישנה והגיע אחד בניסן שמצוה להביא מן החדש כדאמרינן בראש השנה (דף ז.) שוחטן וכשרין לקיץ המזבח כדין שאר מותר תרומת כסף הנשאר בקופות התרומה כשמגיע אחד בניסן שמקייצין בו את המזבח ואע"ג דלשם תמידין נלקחו ולא לשם עולת נדבת צבור כגון קיץ המזבח הואיל ולא חזו לתמידין קרבי למאי דחזו משום דלב ב"ד מתנה עליהן אם (ד) הוצרכו ואם לאו יקייצו בהן את המזבח ונראה בעיני דלא גרסי' לה להא דשמואל הכא דהא מוקמינן ליה בפ"ק דשבועות (דף יב:) אליבא דמאן דלית ליה לב בית דין מתנה עליהן:
לדברי

לא כיפר מתנות הראש. פי' בקונט' ויביא לוג אחר ויתן מתנות הראש ולר' עקיבא צריך להתחיל בבהונות ותימה דבסוף הוציאו לו (יומא דף סא.) משמע דלכולי עלמא אין מתנות הראש מעכבות ואפילו נשפך הלוג דפליגי התם ר"א ור"ש ורבנן בנתן מקצת מתנות שבבהונות ונשפך הלוג וקתני סיפא גמר מתנות שבבהונות ונשפך הלוג דברי הכל מתנות שבראש אינן מעכבות כלל דאין צריך להביא אחר דבעינן אחר אי אפשר לפרש וזהו דלא כתנאי דהכא וי"ל דלר' יוחנן בן נורי נמי אין מעכבות כלל ואין צריך לעשותן ומעיקרא ס"ד לא כיפר קמי שמיא אפילו מה שעשה כבר כגון מתנות בהונות עצמן אע"פ שנתנן אין בהן ריצוי גמור לפי שחיסר מתנות הראש אע"ג דלא מעכבי כמו שאמר לעיל שקרבן שעשה לא כיפר קמי שמיא בשביל סמיכה שלא עשה אע"ג דלא מעכבת והדר מסיק ומתן בהונות שכבר עשה כיפר לגמרי שיש בהן ריצוי גמור אבל מתנות הראש לא כיפר קמי שמיא ואין צריך לעשותן דכתיב והנותר וגו' וכן הקרבן כשר וכיפר על כל עשה שקודם לכן אבל סמיכה לא כיפר דהויא לאחר הפרשה עד שיביא קרבן אחר אבל קשה על זה דלא הוי ליה לתרץ רק התם כתיב והנותר וגבי סמיכה לא כתיב והנותר וי"ל דהתם ה"פ מתנות הראש לא מעכבי דכיון שקיבל מדם האשם ומן השמן על הבהונות אינו קרוי עוד מחוסר כפורים אלא מותר לאכול בקדשים וליכנס למקדש דמתן שמן נמי קרוי קרבן כדאמר פרק בית שמאי (לקמן מד:) לכל קרבנם לרבות לוג שמן של מצורע ולכן לכל הפחות צריך ליתן על הבהונות קודם שיהא מותר בקדשים. כרון:

וליקו ולימא ליה לקרא דכי כתיבא בזה אחר זה כתיבא. הא לא פריך דלימא ליה לקרא שלא חייב להביא שנים אלא כשהפריש בזה אחר זה אבל הפריש שנים בבת אחת [אינו חייב] שזו אינו קושיא דאפי' הפריש שנים בבת אחת נהי כשקרב האחד לא מהני השני שהופרש עמו מכל מקום יכול להפריש אחר כן ולהקריב ומועיל דלעולם חייבה תורה להביא שנים אלא הכי פריך דאטו מי לימא ליה לקרא דכי משמעי [שצריך להקריב ב' דוקא כשמפריש בזה אחר זה וקשה ליפרך נמי דאטו מי לימא ליה לקרא דכי משמעין] ע"י לב ב"ד ונראה דבלאו קרא הוה קשיא ליה משעירי עצרת שעושין כל שנה שדוחק הוא להעמידם ולומר שהיו מפרישין אותן בזה אחר זה: **סכין** מושכתן למה שהן. בסוף פרק קמא דשבועות (דף יב:) אמרינן דשמואל סבר להא דר' יוחנן דהתם ובסמוך מייתי לה (ה) אמר רבי יוחנן תמידין שלא הוצרכו לצבור לדברי ר"ש אין נפדין תמימים פירוש אלא מקילין בגופן את המזבח כדקאמר התם לר' שמעון ופי' שם בקונט' דשמואל סבר לה להא דאמר רבי יוחנן לדברי ר"ש אין נפדין תמימים ומקילין בהן את המזבח דאמר שמואל סכין מושכתן למה שהן פי' סכין השוחטן שהם מושכתן לקרבן שהופרשו מתחילה כגון עולת תמיד לעולת קיץ אע"פ שאין זה אותו קרבן כיון דמעיקרא עולה והשתא עולה והשתא קשה מאי מייתי התם תניא נמי הכי מברייתא הלא מתני' דהתם הוה ליה לאיתויי ועוד דנהדיא מוכח בשמעתין דמילתיה דשמואל דווקא כרבנן דפליגי עליה דרבי שמעון דלית להו לב בית דין מתנה עליהן ויש פירושים ברש"י שמוגה בהן נראה בעיני דלא גרסינן הא דשמואל הכא דהא בפרק קמא דשבועות מוקמינן לה אליבא דמאן דלית ליה לב בית דין מתנה עליהן והו דוחק למחוק כל מילתיה דשמואל מן הספרים ועוד נראה שדברי הקונטרס סותרים זה את זה שפירש סכין מושכתן למה שהן ראויין ועומדין כגון תמידין שלא הוצרכו לצבור שנקחו מתרומה ישנה והגיע אחד בניסן מקילין בהן את המזבח ואף על גב דלשם תמידין נלקחו ולא לשם עולות נדבת צבור הואיל ולא חזו תו לציבור קרבי למאי דחזו משום דלב בית דין מתנה עליהן אם הוצרכו הוצרכו ואם לאו יקיצו בהן אלמא לפירושו לא מהני תנאי בית דין למיקרב תו לתמידין ואחר כך פירש לדברי חכמים נפדין תמימים דלית להו לב בית דין מתנה עליהן להכשירן לתמידי שנה הבאה שאם לא הוצרכו יהיו לדמיהן שיפדו אותן ממעות חולין בלא מום ויוציאום לחולין ויפלו דמיהן למותר תרומה ואחר כך יקחו אותן מתרומה חדשה ויוכשרו לתמידים ונראה כפירוש (ה) הערוך וזה לשונו סכין מושכתן למה שהן פירוש למה שהן אם תמידין אם מוספין סכין מושכתן להיות כן אבל טרם שמושכתן הסכין אין לומר איזה תמיד ואיזה מוספין אלא תלויין ועומדין כתנאי לב בית דין שכך מתנה עליהן לב בית דין אף על פי שאמרו שהן תמידין אם ירצו להקריבן לשם זבח אחר רשאין לפי שבזמן שמשך הסכין לשחיטת התמיד הרי הוא תמיד ובזמן שמשך זה הסכין לשל מוסף הרי הוא מוסף וזה סייעתא לר' יוחנן [דאמר] שאם לא הוצרכו להן [אליבא דרבנן] נפדין תמימים שלא משכתן סכין (ו) לעולם והשתא להאי פירושא לא גרסינן תניא נמי הכי דמילתא דשמואל כרבנן אלא גרסי' תניא מודה ר' שמעון כו'

עין משפט נר מצוה

כו א מיי' פרק ד מהלכות מחוסרי כפרה הלכה ג:
כח ב מיי' פי"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה ו:

שיטה מקובצת

לא כיפר מתנות הראש. פי' הקונטרס ויביא לוג אחר כו'. ולא נהירא דהא אמרינן בפ' הוציאו לו (דף סא.) נשפך הלוג אחר שנתן מתנותיו של בהונות דברי הכל מתנות הראש לא מעכבות. [ואלא] נראה דמעיקרא הקשה [לימא] כיפר גברא להגן מן היסורין, לא כיפר קמי שמיא שלא עשה מן המובחר, ודחי [נמי] לא מקרי לא כיפר בשביל כך [אלא כיפר מתן] בהונות לא כיפר מתנות הראש קמי שמיא [דין] ולא עשה נחת רוח ליוצרו, אבל להביא לוג אחר לכ"ע לא צריך: והא הכא דעשה דלאחר הפרשה הוא. פי' וישלחו [ומן] המחנה וגו'. וקשה [דאין] [illegible] מאי פסיע אכנייהו. הוא כמי מדבר שאין בו כרת ופסיע ליה מכרת. וי"ל דהוה פסיע [illegible] שהוא מכפר מדבר שיש בו כרת כ"ש [illegible] כי אם עשה לגמרי]. [illegible] קשה דמשמע כמו כן מתנות דעשה דלאחר הפרשה מכפרת, ולעיל משמע דסמיכה ליה מתחלת [illegible] מהני. ועוד קשה דכרת ולאו ליכא נמי הכא דכתיב (במדבר ה, ג) ולא יטמאו את מחניהם וכתיב (שם יט, יג) את [מקדש] [משכן] ה' טמא ונכרתה וגו'. [וגבי] [ותנן] קדשים בטומאת הגוף [כרת איכא] אבל עשה ליכא כלל. לכן נראה למורי דפריך משעירי עצרת אעשה דעולה דהו לכפר לא כמו לזה, דטעמא מאי מספקא לן בעולה משום [דבא] על עשה בוודאי, שעירי עצרת נמי (מכפרת) [מכפרים] על טומאת מקדש וקדשיו שאירעה בין רגל לרגל שעבר. ושעירי הרגלים מכפרים על שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף (שבועות ב.). והא דקאמר אעשה דלאחר הפרשה לאו דוקא אלא כלומר כמו עשה דעולה. [illegible] (תוס' הרא"ש דף ו:): וליקו ולימא ליה לקרא דכי כתיבא בזה כו'. [ויכן] לא מיירי קרא כי אם (שהפרים) [כשהפריש] שניהם זה אחר זה אבל אם הפריש בבת אחת אין צריך להקריב השני. כך פרש"י. וקשה דגם אם הפריש בבת אחת יש [illegible] אחר [ודקריבנו] [illegible] מיירי שפיר בכל ענין [illegible] כשהפרישם בבת אחת. (תוס' חוץ): סכין מושכתן כו'. פירש הקונטרס למה שהן ראויין ועומדין ואפילו לא ידע השוחט מה הן. והקשה השר [illegible] לא קסבר שהן חולין הא אמרינן (לקמן מו:) (לשם) [משום] חולין פסולין. ואי קסבר שהן קדשים אחרים תיפוק ליה דהא נקרבות [illegible] כשרים דהא אמרינן לשם קדשים כשרים. לכן נראה לו כפירוש האחר שפירש כגון תמידין שלא הוצרכו לצבור כי אע"ג דהוי עולות חובה [illegible] עולות נדבה דהסכין מושכתן למה שהן ראויין להיות דלב ב"ד מתנה עליהן, [illegible] פריך מי לית ליה לר"ש לב ב"ד מתנה כו' לדברי ר"ש אין נפדין תמימין דלית ליה לר"ש לב ב"ד מתנה עליהן כו' כפרש"י. וקשה דבשבועות (דף יב.) מוכח דר"ש לית ליה [לב ב"ד מתנה] דשמואל לית ליה כר"ש דאין נפדין (תמידין) [תמימין] ואפ"ה איצטריך ללב ב"ד מתנה עליהן [illegible] דמתחלה הוי עולת חובה והשתא עולת נדבה, וא"כ מאי פריך ומי אית ליה לר"ש, אע"ג דלית ליה לב ב"ד כי [illegible] שמתחלה חובה והשתא נדבה. לכן נראה דלא גרסינן מדרב יהודה אמר שמואל אלא גרסינן שאני קרבנות צבור דלב ב"ד מתנה עליהן, ומי אית ליה לר"ש לב ב"ד מתנה עליהן, אבל לפי מה שפי' כפירוש [illegible]

[illegible] עד סמוך לשחיטה, ופריך מי לית ליה [לר"ש] לב ב"ד מתנה עליהן כל כך לבטל ההפרשה ולהוציאן לחולין, והא אמר רבי [illegible] ומשני נמי דלאיצטריך ללב ב"ד מתנה עליהן לשום תמידין (לנדבה) (כל קץ) [תו"ח] לשחוט תמידין ולהוציאן לחולין לית ליה לב ב"ד מתנה עליהן (תוס' שני):

מסורת הש"ס

א) נגעים פי"ד משנה י, ב) [במשנה ליתא מן השמן, והיינו קרא דכתיב בפרשת מצורע י"ד פסוק כ"ט והנותר מן השמן אשר על כף וגו' לכפר עליו לפני ה'. וכן העתיקו הילקוט. ודע דלעיל בקרא י"ח כתיב והנותר בשמן אשר על כף וגו' וכפר עליו הכהן לפני ה'], ג) ת"כ מצורע פ"ג ה"ב, ד) תוספתא דשבועות פ"א ה"א, ושם בשינוי לשון, ה) תוספתא שם, ירושל' קידושין פ"ב ה"ו ושבועות [פ"א ה"ד], ו) כתובות קז: שבועות יא: מנחות עט:, ז) שבועות יב., ח) ירושל' שקלים פ"ד ה"ג, ט) [מנחות עט:], י) [שבועות יא:] מנחות פט., כ) ירושל' שם וביומא פ"ה ה"א, ל) מנחות סח., מ) [ערך מסן]:

תורה אור השלם

א. והנותר בשמן אשר על כף הכהן יתן על ראש המטהר וכפר עליו הכהן לפני יהוה: ויקרא יד, יח

הגהות הב"ח

(א) גמ' על כף וגו' וכפר עליו הכהן לפני ה' אם נתן: (ב) שם דמיבעי ליה לאיתויי: (ג) שם דלאחר הפרשה הוא וקא: (ד) רש"י ד"ה קרבנות וכו' אם הוצרכו ואם לאו: (ה) תוס' ד"ה סכין וכו' מייתי לה להא דאמר ר' יוחנן: (ו) באה"ד שלא משכתן סכין מעולם וכו':

מוסף רש"י

שירי מצוה הן. מתנות בהונות קרויין שיריים דכתיב בהו ומיתר השמן וגו' ומתנות הראש קרויין שירי שיריים דכתיב בהו והנותר בשיריים הראשונים יתן על ראש המטהר (יומא סא.). לב בי"ד. של כהנים (מנחות עט בהתוי). לב בי"ד מתנה עליהן. בשעת לקיחה [illegible] בי"ד לב (שבועות יא.). סכין מושכתן למה שהן. סכין השוחטן הוא מושכתן לקרבן שהופרשו מתחלה לכך ואפילו אין זה אותו קרבן עצמו, וכגון עולת תמיד עולה לקיץ אם אינו ראוי לתמיד (שם יב.). תמידין שלא הוצרכו לצבור. שבכל שנה היו משיירים ארבע טלאים, דאמרינן בפרק התכלת (מנחות מט.) אין פוחתין מששה טלאים המבוקרים בלשכת הטלאים, כי בכל יום היו נוטלין שנים ונוטלים שנים אחרים ונותנים תחתיהן תוך [illegible] של אדר שלא היו נותנים אחרים תחתיהן לפי שמכאן ולהלך אין מביאין אלא מאותן הנקנים משקלים של שנה זו, דאמרינן במס' ר"ה (ז.) אמרה תורה חדש והבא קרבן מתרומה חדשה. ונשארו ארבע שלא הוצרכו, ולדברי ר"ש דלית ליה לב ב"ד מתנה עליהם אם הוצרכו הוצרכו ואם לא יפדו, אין נפדין תמימים אלא ירעו עד שיסתאבו ואח"כ יפדו (מנחות שם בהתוי):

שינויי נוסחאות

א] נ"א וכפר אם נתן כפר כו', והשאר נמחק (ב"ח). והוא הנוסח האמיתי, דבקרא והנותר בשמן וכפר כתיב, והוא הקרא המוקדם וגם כתוב בו וכפר כמו גבי סמיכה אבל לכפר לא משמע אם נתן כו'. ובכל דפי' הישנים ליתא תיבות עליו לפני ה' (דק"ס), ולהלן מסורת הש"ס: ב] נ"א רב זירא (ב"נ הראשונים בשבועות יב.). וגירי' כי"פ אלא אמר רב פפא: ג] נ"א שמעיה (שיטה): ד] ואם לא נתן לא כיפר בל"ל. [illegible]

[illegible] ובכל שלא סיבו עפ"י הכמ' למנחות, ע"ש במסורת: ח] נ"ל דאפרשינהו (שיטה): ט] ב"ה ליתא: [illegible] הכתוב שנים ואפשר שלא תארע טומאה בנתיים והתם זה אחר זה איכא: י] יפרישום (ב"ה בכתה"י ובבל דפי) [illegible] מוקפים תיבת או. אולם מהרש"ל במדפוסים ד"ה סכין מושכתן נראה דהגירס' דכי פירושים הם ברש"י [illegible]